



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput V. A sanctis Patribus culpantur, & saltem jejunii meritum perdunt,
qui diebus jejuniorum, varia gulæ in cibis & liquoribus irritamenta
exquirentes, negotium non agunt domandæ carnis, imò potùs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

tum, ab Ecclesiae doctrina & mente alienum, non sine ratione asserit Natalis Alexander.

47 Enimvero male intellectum, januam aperuit, non solum laxitati illi Tamburiniæ & Escobarianæ, sed & pluribus aliis, v.g. quâ Thomas Hurtadus, & ipsam referens Tamburinus n. 3. censent sine fractione jejunii manè sumi posse potum chokolatâ, etiam ad nutrimentum, & famem sedandam, inquit Filiutius & Fagundes apud Dianam p. 1. tr. 9. resol. 23. Sed utrumque improbable esse judicat noster Lezana Consulto 48. n. 88. & seqq.

48 Item, eum qui sapius bibit, toties quoties fumere posse aliquid cibi, ne potus noceat. Pro qua opinione Leander de jejuniis q. 10. citat, sequiturque 24. Casuistas; quos inter Bonacina permittit toties quoties fumere duas ficos. Diana quinque vel sex amygdalas saccharo confectas. Ledesma duodecim confectos, vulgò *confites*. Pasqualigus quamlibet quantitatem infra unciam. Sed ex opinionibus illis sequeretur, quòd si qui in die jejunii *sepius modicum quid comedit, est notabilem quantitatem in sine comederit, non frangit jejunium*. Quia scilicet non sumit per modum cibi, sed per modum remediū, ne potus noceat. At istud est frivolum. Non enim bibat, tunc potus non nocebit. Unde propositionem Alexander VII. meritò damnavit proposit. 29.

CAPUT IV.

Nonnullæ aliæ Casuistarum opiniones consutatæ.

49 Imprimis probanda non est opinio Filiutii, Boslii, Pasqualigi, Vidal, & aliorum, existimantium non frangi jejunium, si poma, pira, & similia sumantur ad sedandam sitim. Quia sumuntur (inquit) per modum potūs. Idem de malis citricis dicit Pasqualigus decif. 135. Et de uvis recentibus decif. 136. Ita etiam Vidal n. 155. Sed idèd probandi non sunt: quia similia fumere, revera est comedere, non bibere, ut communis est hominum sensus.

50 Deinde probandum non est, quòd iidem Pasqualigus & Vidal benè valentibus & robustis licitam asserunt sumptionem electuariorum, conservarum, & similibus, ad conservandam (inquit) bonam corporis constitutionem. Nec enim sanctus Thomas, & Doctores graviores id permittunt, nisi per modum medicinæ. Quod autem sumitur per modum medicinæ, supponit indispositionem, vel quæ sit de facto, vel quæ aliquo de proximo timeatur.

51 Hinc etiam benè valentibus & robustis non licet manè modicum fumere jentaculum, sed solis debilibus, quibus id necessarium judicant Medici. Nec enim id licitum, nisi per modum medicinæ.

52 Servitores tamen & Lectores mensæ, diebus jejuniorum, licet sumunt aliquid, antequam ferviant, vel legant, idque ipsi Doctores communiter permittunt. Sive quia id obtinuit piorum consuetudo; sive quia tunc censentur cum aliis incipere prandium, licet deinde illud per tempus non longum interrumpant, ad satisfaciendum suo muneri. Quæ interruptio communis æstimatione duplicem non constituit refecionem.

53 Tertio, Paludanus, Richardus, Joannes de la Cruz, Rodriguez, Azorius, Leander à SS. Sacramento, &c. meritò improbandam opinionem Medicinæ, Bonacina, Sanchezii, Filiutii, Reginaldi, & aliorum, aientium, quòd jejunans, rogatus ab amico, possit, absque culpa, post prandium fumere aliquid cibi, in quantitate excusante à mortali, ne videatur inurbanus. Quia christiana urbanitas id non videtur exigere; neque enim apud verè Christianos inurbanus censetur, si excuset se ratione jejunii.

Tom. II.

Quarto, profusus erronea videtur sententia Filiutii, Trullench, Pasqualigi, Leandri, qui tenent, quòd ille qui in die jejunii potest cenare, possit urbanitatis causâ invitare amicum (cui licitum non est cenare) ad cenandum secum; etiam si alioqui paratus non esset cenare. Quia hoc est ad illicitum invitare, & causam esse peccati ipsius, ut rectè Vasquez, Bonacina, Azorius, Lessius. Non inficior tamen invitari posse ad communionem mensæ, dummodò non invitetur; nec urgeatur ad cenam. A quo tamen abstinendum; si prævideatur abusus.

Quinto, licet præfixum non sit tempus, quòd infumere liceat inter prandium in die jejunii. Non licet tamen illud ad tres vel quatuor horas protrahere; multò minùs à meridie usque ad tempus cenæ. Quia hoc esset æquivalenter prandere & cenare. Nec id magis in Germania licitum; quàm alibi. Unde si ista sit ibi consuetudo, stabenda non est pro licito usu, sed pro abusu, quidquid dixerit Pasqualigus decif. 157.

CAPUT V.

A sanctis Patribus culpantur, & saltem jejuniis meritum perdunt, qui diebus jejuniorum, varia gula in cibis & liquoribus irritamenta exquirentes, negotium non agunt domandæ carnis, imò potius voluptatis.

Ita tradit S. Augustinus serm. 205. 207. 208. & 210. ubi sic: *Sunt quidam observatores Quadragesimæ, delictosi potius quàm religiosi, exquirentes novas suavitates, magis quàm veteres concupiscentias castigantes; qui copiosis, pretiosisque apparatibus fructuum diverforum, quorumlibet oboliorum varietates & saporibus superare contendunt. Vasa, in quibus coctæ sunt carnes, tamquam immunda formidant, & in sua carne ventris & gutturis luxuriam non formidant. Jejunant, non ut solitam temperando minuant edacitatem; sed ut immoderatam differendo angeant aviditatem. Nam ubi tempus reficiendi advenit, opimis mensis tamquam pecora præsepibus irruunt; numerosioribus ferculis corda obrunt, ventresque distendunt. Artificiose, & peregrinis condimentorum diversitatibus gulam, ne vel copiâ compescatur, irritant. Denique tantum capiunt manducando, quantum digerere non sufficiunt jejunando. Sunt etiam qui vinum ita non bibunt, ut aliorum expressione pomorum, alios sibi liquores, non salutis causâ, sed jucunditatis exquirant. Tamquam non sit Quadragesima pie humilitatis observatio, sed novæ voluptatis occasio. Quantò enim honestius, si stomachi infirmitas a quam potare non tolerat, vino usitato & modico sustentetur, quàm quarantur vina, quæ vindemiam nesciunt, quæ torcularia non noverunt...? Quid autem absurdius, quàm tempore, quo caro arctius castiganda est, tantas carnis suavitates procurare, ut ipsa faucium concupiscentia nolit Quadragesimam præterire? Quid inconvenientius, quàm in diebus humilitatis, quando pauperum victus omnibus imitandus est, ita vivere, ut si toto tempore sic vivatur, vix possint divitum patrimonia sustinere? Cavete ista, dilectissimi, cogitate quod scriptum est: "Post concupiscentias tuas non eas." Quod saluberrimum præceptum si omni tempore observandum est; quantò amplius his diebus, quando ita turpe est, si cupiditas nostra ad inusitatas laxetur illecebras, ut meritò culpetur, qui non respuerit usitatas. Diebus utique poenitentiae, quibus tantò unusquisque abstinere debet à licitis, quantò se meminit & illicita perpetrasse, ut Gregorius Magnus ait homil. 20. & 34. in Evang. Et S. Eligius homil. 9. prope finem: *Quia, fratres charissimi, multa illicita commisistis, debetis abstinere à licitis.**

bb 2.

Quod & tradit Jonas Aurelianensis de Institut. Laic. l. 1. c. 9. Nicolaus I. in respons. ad Consulta Bulgarorum c. 4. aiens, id esse secundum sacra Decretalia. Et idipsum ratio ipsa docet, quia poenitentia vera exterior (inquit B. Albertus Magnus in Paradiso animæ c. 41.) est abstinentia à licitis, cum de illicitis venia postulat. Unde etiam S. Thomas in 4. dist. 15. q. 3. a. 1. dicit, quod qui illicita commisit, oportet etiam à licitis abstinere. Et qualis (amabo!) poenitentia, ubi nulla solitarum deliciarum subtractio? Eiusmodi poenitentem irridet Tertullianus lib. de poenit. cap. 11. Audi S. Joannem Climacum in Scala Paradisi gradu 5. Poenitentia (inquit) est seipsum condemnans cogitatio; est consolationis corporeæ perpetua repudiatio; est voluntaria rerum omnium, quæ affligunt, toleratio; est cruciatum sibi semper opifex; est valida ventris afflictio, &c. Nonne ista belle conveniunt iis, qui vix ulla sibi delicias, vel carnales voluptates subtrahere volunt? Non putat Theodolpbus, Aurelianensis Episcopus, qui in Capitulari c. 40. de poenitentia, seu jejunii diebus loquens, abstinentia (inquit) in his diebus omnium deliciarum esse debet.

CAPUT VI.

Similiter à sanctis Patribus, & sacris Canonibus, unanimesque Canonistarum, ac plurimum magni nominis Theologorum sententia, Christiani hominis officium plene implere non censentur, qui in Quadragesima, & aliis diebus jejuniis confectis, à petitione non abstinere debent conjugalis.

38 Conjugatos à jejunii observantia excusat Tamarinus n. 37. quando jejunando nequeunt reddere debitum, etiam si partem precibus à debito exigendo avertere possent. Ita etiam Angelus, Bossius, Sanchez, &c. Verum hæc opinio tolerabilis non est. falsaque, erronea, castasque aures & animos offendens, non sine ratione vocatur à Natale Alexandro reg. 3. Quia (inquit) tantum abest ut jejuniis violare possint conjugati, absque mortali peccato, ut conjugale debitum invicem reddant, quin potius optet, ac vehementer fudeat Ecclesia, ut tunc ab opere conjugali abstineant, ut orationi vacent & jejuniis. Idque ipse etiam Spiritus sanctus commendat Joël. 2. Sanctificate jejunium... egrediatu r sponsus de cubili suo, & sponsa de thalamo suo. Et Paulus 1. Cor. 7. monet quidem conjugatos, ne fraudent invicem, sed addit exceptionem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi; Græcus textus addit, & jejuniis. Apostolus quoque Petrus vult quidem viros uxori bus cohabitare, sed juxta scientiam, quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem (certis temporibus abstinendo à coitu, inquit Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum c. 4. Siquidem si abstinemus nos à coitu, honorem tribuimus uxori bus) ut non impediatur orationes vestra. Ecce (ait iterum Hieronymus) uterque Apostolus, eodem sensu, quia & eodem spiritu, impediti dicunt orationes officio conjugali. Propter quod præmiserat: Quamdiu impleo officium mariti, non impleo omnium ex parte officium Christiani: quia jejunii tempus, tempus orationis est, & non lætitiæ ac voluptatis, sed poenitentia & mœroris. Ad quod significandum, instante jam diluvio, dicit Scriptura Genes. 7. quod in arcam primò ingressus est Noë, & filii ejus, deinde uxor ejus, & uxores filiorum ejus. Cùm verò egrediendum fuit de arca, dixit ei Dominus: Egredere tu, & uxor tua; filii tui, & uxores filiorum tuorum. Quem ordinem considerans Ambrosius l. de Noë & arca cap. 21. Quæramus (inquit) quâ ratione, quamdiu ingrediebantur in arcam, hic ordo fuit ingredientium, ut primò ip-

se ingrederetur, & filii ejus; inde ejus uxor; & uxores filiorum ejus: quando autem exierunt, commutatum sit. Et respondet, quod littera significat in ingressu abstinentiam generationis, in egressu generationis unum... id est non commiscetur sexus in introitu, commiscetur in egressu. Quia in ingressu mœroris tempus; non lætitiæ erat. Et inde iustus consortio non delectabatur uxoris, vel filii iusti petebant copulam conjugalem. Aperit igitur, velut ordine ipso ingressionis, vocem quamdam iustus emittit, tempus illud non esse concubitum, neque deliciarum, quo omnibus immineret interitus: quia poenitentia & orationis tempus erat. Unde in Evangelio Dominus ait, reprehendens, quod temporibus Noë manducarent, & biberent, uxores ducerent, & filias nuptiarum traderent; & idcirco propter intemperantiam eorum supervenisse diluivum.

Certum proinde videtur multos, & valde multos conjugatos hæc in re nimis intemperantes esse, intemperantiamque ipsorum Deo displicere, quod ne poenitentia quidem & orationis tempore ab uxori bus magis abstinere velint, quam lætitiæ tempore; sed omni tempore velint carnalibus voluptatibus indulgere. Quasi de nihilo scriptum sit Eccl. 3. Tempus amplexandi, & tempus longè fieri ab amplexibus. Quod sancti Patres unanimi sensu sic hæc tenent intellexerunt, ut poenitentia tempore Christianis longè fieri debeat ab amplexibus. Unde rursus Ambrosius lib. 2. de poenit. c. 10. An illam poenitentiam quisquam putat, ubi... ipsius copula conjugalis usus? Augustinus serm. 205. aliis de diviti. 68. Per alios dies adulteria, fornicationes, omnesque illicitas corruptelas nolite contingere; per hos autem Quadragesimæ etiam à conjugibus abstinete. Et serm. 208. Quicumque etiam estis conjugibus alligati, nunc maxime (in Quadragesima scilicet) Apostolica monita nolite contemnere, ut invicem abstinete ad tempus, ut vacetis orationibus. Quod enim & aliis diebus niliter fit, nimis invidendum est, si modo non fiat. Sermonem etiam 204. A conjugali (inquit) concubitu hi dies postulant continentiam. Arbitror (inquit serm. 208.) onerosum esse non debere, anniverfariâ observantia hoc facere conjugatos... quod totâ vitâ sanctæ virgines susceperunt. Sanctus Eligius homil. 16. Diebus Quadragesimæ vos omnibus modis à conjugum commixtione vestrarum, sicut dicit Christianis, abstinere oportet. Theodolpbus, Episcopus Aurelianensis, in Capitulari c. 41. Abstinentium est his sacratissimis diebus à conjugibus, & castè, & piè vivendum... Quia penè nihil valet jejunium, quod conjugali opere polluitur. Idipsum tradunt S. Cæsarius serm. 46. in Appendice Augustini 142. Herardus Turonensis Archiepiscopus in suo Capitulari. Nicolaus I. in respons. ad Consulta Bulgarorum c. 9. Solebatque Elphefius, Vintoniensis Episcopus, in capite jejunii Quadragesimalis conjuges à suggestu monere, ut Quadragesimæ tempore, uxores velut sorores habendo, castitatem fervarent, & jejunium, carnem suam macerando, strictè decurrerent.

Quid plura? In Poenitentiali Romano, ab annis plusquam octingentis edito, legitur Decretum istud: Qui in Quadragesima ante Pascha cognoverit uxorem suam, & noluerit abstinere ab ea, annum unum poeniteat... Si per ebrietatem, & sine consuetudine acciderit, quadraginta dies poeniteat. In Orientali quoque Ecclesia, ipsos Communione Paschali, alii que poenit mulctatos fuisse, testatur Balsamon, Patriarcha Antiochenus, in respons. ad q. 10. Marci Patriarchæ Alexandrini, uti videre est pag. 386. Juris Orientalis.

Et quare solemnes celebrationes nuptiarum tempore Quadragesimali sacri prohibent Canones? Respondet Concilium Tolosanum anno 1473. celebratum can. 6. quod sacrorum Canonum iuten-